

OBSAH

Herder a Češi. Napsal Albert Pražák . V—XXXIII

IDEJE K FILOSOFII DĚJIN LIDSTVA.

Předmluva 2

Kniha první 11—44

Země — hvězda mezi hvězdami 11. — Země je jednou ze středních planet 14. — Země prošla různými převraty, nežli se stala tím, čím nyní jest 19. — Země je koule, která se pohybuje kolem vlastní osy a vůči slunci v šikmém směru 23. — Země je obklopena kruhem par a stojí v okruhu působnosti více hvězd nebeských 27. — Oběžnice, kterou obýváme, je pohoří, které vyčnívá nad hladinu vodní 31. — Horská pásma působí, že obě naše polokoule jsou jevitěm nejzvláštnější rozmanitosti a změny 41.

Kniha druhá 45—65

Zeměkoule je veliká dílna organisace velerozmanitých bytostí 45. — Rostlinná říše ve svém vztahu k dějinám lidstva 48. — Říše zvířat ve svém vztahu k dějinám lidstva 55. — Člověk je mezi zvířaty zemskými tvorem středu 60.

Kniha třetí 66—72

Srovnání stavby rostlin a zvířat s ustrojením lidským 66. — Srovnání různých organických sil, jež působí ve zvířeti 67. — Příklady z fyziologické stavby některých zvířat 69. — O pudích zvířat 69. — Další vývoj tvorstva k spojení většího počtu vněmů a k vlastnímu svobodnému užití smyslů a údů 70. — Organický rozdíl mezi člověkem a zvířaty 71.

Kniha čtvrtá 73—109

Člověk je organisován k schopnosti rozumové 73. — Pohled s výše ústrojí lidské hlavy zpět na nižší tvory, kteří se blíží jejímu utváření 89. — Člověk je uzpůsoben pro jemnější smysly, pro dovednost a řeč 90. — Člověk jest uzpůsoben k jemnějším pudům, tedy k svobodě 94. — Lidské ústrojí je schopno nejjemnějšího zdraví, ale též největší trvalosti, tudíž určeno k rozšíření po celé zemi 100. — Člověk je utvářen k lidskosti a náboženství 101. — Člověk je stvořen pro naději na nesmrtelnost 109.

Kniha pátá 110—121

V pozemském tvorstvu vládne stoupavá řada forem a sil 110. — Žádná síla přírodní není bez ústroje; ústroj není však nikdy sama síla, jež působí jeho prostřednictvím 111. — Veškerá souvislost sil a forem tvoří vzestup, nikoli cestu zpátky nebo klid 111. — Říše člověka je systém duchovních sil 112. — Naše humanita je pouhým cvikem, pouhým poupětem budoucího květu 113. — Nynější stav člověka je pravděpodobně spojovací střední člen dvou světů 115.

Kniha šestá 122—128

Utváření v oblasti národů krásné postavy 122.

Kniha sedmá 129—142

Přes všecku rozmanitost forem, v nichž se pokolení lidské na zemi vyskytuje, je to všude týž lidský rod 129. — Co je klima? A jaký má vliv na utváření člověka po tělesné a duševní stránce 134. — Genetická síla je matkou všech forem na zemi a klima je pouze silou spolupůsobící ve smyslu příznivém nebo nepříznivém 137. — Závěrečné poznámky o sporu genese a klimatu 142.

Kniha osmá 143—157

Smyslovost našeho pokolení se mění s utvářením a klimatem; všude však lidské užití smyslů jest tím, co vede k lidskosti 143. — Lidská obraznost je všude organická a klimatická; všude jest však pod vedením tradice 145. — Praktický rozum lidského rodu vyrostl všude z potřeb života; všude je však výkvětem ingenia národů, dítkem tradice a zvyku 147. — Vněmy a pudy člověka jsou přiměřené stavu, v němž lidé žijí, a jejich organické stavbě; všude je řídí názory a zvyk 149. — Lidské štěstí je všude klimatické a organické, je dílem cviku, tradice a zvyku 154.

Kniha devátá 158—191

Ač se člověk rád domnívá, že všechno vytváří sám ze sebe, přece závisí vývoj jeho schopností na ostatních 158. — Obzvláštním prostředkem lidského vzdělání jest jazyk 165. — Všechny lidské vědy a všechna umění byla vynalezena nápodobou, rozumem a řečí 173. — Vládní soustavy jsou konvenční pořádky mezi lidmi, opírající se většinou o tradici, zděděnou po otcích 178. — Náboženství je nejstarší a nejposvátnější tradicí země 185.

Kniha desátá 192—208

Chod vzdělanosti a dějin podává historické důkazy, že lidstvo povstalo v Asii 192. — Asijské tradice o stvoření světa a původu lidstva 196. — Nejstarší písemná tradice o stvoření světa a původu lidstva 196. — Nejstarší písemná tradice o vzniku lidských dějin 198. — Pokračování nejstarší písemné tradice o počátku lidských dějin 202. — Konec nejstarší písemné tradice o počátku lidských dějin 206.

Kniha jedenáctá 209—222

Čína 209. — Hindustan 217.

Kniha dvanáctá 223—246

Medové a Peršané 225. — Hebreové 230. — Feniecie a Karthago 238. — Další ideje k filosofii dějin lidstva 241.

Kniha třináctá 247—268

Zeměpisná poloha a osídlení Řecka 247. — Řecký jazyk, mythologie, básnictví 249. — Řecká mravouka a státověda 254. — Řecké úsilí vědecké 261.

Kniha čtrnáctá 269—275

Římské výboje 269.

Kniha patnáctá 276—321

Lidskost je účel lidské přirozenosti a s tímto účelem vložil Bůh našemu rodu do rukou jeho vlastní osud 279. — Všechny ničivé síly přírodní nejen že musí během doby podlehnouti silám konstruktivním, nýbrž dokonce slouží konečné výstavbě celku 285. — Lidstvu je určeno, aby prošlo mnoha kulturními stupni a mnoha změnami; trvalost jeho blahobytu jest však podstatně a výhradně založena na rozumu a spravedlnosti 296. — Podle zákonů své vnitřní povahy musí rozum a spravedlnost postupem doby nabýti mezi lidmi většího uplatnění a podporovati trvalejší lidskost 305. — V osudu lidském vládne moudrá dobrota, takže není krásnější důstojnosti, trvalejšího a čistšího štěstí než to, které dává činnost, jež se děje v jejím smyslu 315.

Kniha šestnáctá 322—336

Němečtí národové 325. — Slovanští národové 330. — Všeobecné úvahy a závěry 335.

<i>Kniha sedmnáctá</i>	337—354
Původ křesťanství a jeho zásad 358. — Šíření křesťanství v zemích východních 342. — Vývoj křesťanství v latinských provinciích 348.	
<i>Kniha osmnáctá</i>	355—360
Severské říše a Německo 355.	
<i>Kniha devatenáctá</i>	361—370
Účinky arabských říší 364.	
<i>Kniha dvacátá</i>	371—382
Křížové výpravy a jejich následky 371. — Rozumová vzdělanost v Evropě 376.	
 Z DOPISŮ NA PODPORU LIDSKOSTI	 383
1. O charakteru lidskosti (Sb. 3. dop. 25)	385
2. <u>Komenský</u> (Sb. 5. dopis 57)	391
3. Renaissance (Sb. 8. dop. 91)	399
4. Reformace, obchod, vědy (Sb 8. dop. 97)	414
5. Potíže obecného charakterisování (Sb. 9. dop. 109)	419
6. <u>Duch lidských dějin</u> (Sb. 10. dop. 121)	424
<i>Poznámky</i>	431
<i>J. G. Herder a jeho filosofie humanity.</i> Napsal Jan Patočka	451
<i>Rejstřík</i>	465

